

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvata nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o jezičnoj politici i prevođenju [Poveznica].

Odluka Europskog ombudsmana o zatvaranju istrage na vlastitu inicijativu OI/8/2014/AN o Europskoj komisiji

Odluka

Slučaj OI/8/2014/AN - Otvoren 19/05/2014 - Odluka donesena 11/05/2015 - Predmetna institucija Europska komisija (Nisu opravdani daljnji upiti) |

Istraga na vlastitu inicijativu odnosi se na način na koji Europska komisija osigurava poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji Europske unije o temeljnim pravima pri provedbi kohezijske politike EU-a u državama članicama. Pokrenut je u trenutku kada je Unija započela s novim sedmogodišnjim razdobljem financiranja, kojim je obuhvaćeno razdoblje 2014. – 2020., u okviru novog pravnog okvira.

Kohezijskom politikom EU-a nastoje se smanjiti razlike u stupnju razvijenosti različitih regija u EU-u. S obzirom na vidljivost Unije u projektima koji se financiraju u okviru kohezijske politike – od poboljšanja hitnih službi u Rumunjskoj do uklanjanja minskih polja u Hrvatskoj – ombudsmanica smatra da bi Komisija trebala učiniti sve što je u njezinoj moći kako bi osigurala poštovanje temeljnih prava pri trošenju novca. Činjenica da Komisija nije izravno odgovorna za upravljanje sredstvima nikada se ne bi trebala koristiti kao razlog za nedjelovanje ako su temeljna prava povrijeđena ili postoji rizik od kršenja.

U istrazi na vlastitu inicijativu sudjelovali su Komisija, nacionalni pučki pravobranitelji i predstavnici civilnog društva. Na temelju povratnih informacija Ombudsmanica je izradila osam smjernica za poboljšanje kako bi pružila potporu Komisiji jer nadzire države članice u tom području.

Kontekst istrage na vlastitu inicijativu

1. Kohezijskom politikom EU-a nastoje se smanjiti razlike među razinama razvoja različitih



regija u EU-u [1]. Posebna se pozornost posvećuje ruralnim područjima, područjima pogođenima industrijskom tranzicijom i regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama.

- 2.** Kohezijska politika provodi se podijeljenim upravljanjem fondovima, što znači da se Europska komisija oslanja na države članice u provedbi programa EU-a. Prvenstveno su odgovorne države članice, imenuju relevantna tijela, odabiru projekte, izvršavaju plaćanja i rješavaju pritužbe. Komisija ima nadzornu ulogu, provjerava funkcioniraju li sustavi upravljanja i kontrole država članica učinkovito te prema potrebi primjenjuje sankcije.
- 3.** U siječnju 2014. na snagu je stupio novi zakonodavni paket za oblikovanje kohezijske politike EU-a za novo razdoblje financiranja 2014. – 2020. To obuhvaća: (i) sveobuhvatna uredba (Uredba 1303/2013) [2] o utvrđivanju zajedničkih pravila za nekoliko „Europskih socijalnih i investicijskih fondova” („ESI fondovi”); (ii) tri posebne uredbe za Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond; i iii. dvije uredbe o cilju „Europska teritorijalna suradnja” i Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju („EGTS”). Među načelima na kojima se temelji kohezijska politika nalazi se usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom EU-a i nacionalnim zakonodavstvom; promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena; i nediskriminaciju.
- 4.** Međutim, novim zakonodavnim okvirom ne rješava se na vidljiv način potreba za poštovanjem prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima („Povelja”) pri provedbi kohezijske politike EU-a; njome se ne predviđaju ni mjere koje treba poduzeti ako se ta prava prekrše. Prethodne pritužbe Ombudsmanu pokazale su veliko nezadovoljstvo građana zbog načina na koji se kohezijska politika EU-a provodi na nacionalnoj razini, među ostalim u pogledu poštovanja temeljnih prava. Građani su uvijek iznova isticali da se Komisija odbija uključiti jer nije izravno odgovorna za upravljanje sredstvima [3].
- 5.** Ombudsmanica je stoga pokrenula istragu na vlastitu inicijativu s ciljem davanja konstruktivnog, korisnog i objektivnog doprinosa radu Komisije na početku novog razdoblja financiranja. Istraga se odnosi na sredstva koja Komisija ima na raspolaganju kako bi osigurala poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji pri provedbi kohezijske politike u državama članicama.

Istraga

- 6.** Ombudsmanica je pokrenula tu istragu tražeći od Komisije da odgovori na niz pitanja [4]. Uvažavajući stručno znanje Agencije EU-a za temeljna prava (FRA), kao i njezine napore u promicanju kulture ljudskih prava, ombudsmanica je pozvala Agenciju za temeljna prava da doprinese istrazi. Savjetovala se i sa svojim kolegama u Europskoj mreži pučkih pravobranitelja [5].
- 7.** Nakon što je primio primjedbe Komisije [6] i povratne informacije od nekih nacionalnih ureda pučkih pravobranitelja [7], Ombudsman je pokrenuo ciljano savjetovanje s javnim institucijama i organizacijama civilnog društva aktivnim u području ljudskih prava i s iskustvom u području



kohezijske politike [8] . Primila je i objavila odgovore Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, Eurochilda, Europskog foruma za osobe s invaliditetom, Zaklade Lumos, Europske mreže neovisnog življenja, Europske organizacije romskih trava, Centra za zagovaranje mentalnih invaliditeta, Zaklade otvorenog društva i Platforme Agencije za temeljna prava za organizacije civilnog društva (FRP) [9] .

8. U odluci Europskog ombudsmana taj se materijal uzima u obzir.

Povratne informacije Komisije

9. Pitanja ombudsmanice upućena Komisiji bila su usmjerena na način na koji države članice mogu osigurati da njihovi partneri (regionalna i lokalna tijela i civilno društvo) i korisnici programa djeluju u skladu s Poveljom te koji su mehanizmi uspostavljeni kako bi se osiguralo učinkovito rješavanje pritužbi.

10. Kad je riječ o okviru za osiguravanje poštovanja temeljnih prava, Komisija je istaknula da se sveobuhvatnom uredbom (Uredba 1303/2013) jača načelo nediskriminacije uvođenjem „ex ante uvjeta” (dalje u tekstu „prethodni uvjet”) kako bi se osiguralo poštovanje tog načela [10] .

Člankom 4. stavkom 2. Uredbe nadalje se od država članica i Komisije zahtijeva da osiguraju da je potpora iz ESI fondova u skladu s načelima kao što su rodna ravnopravnost (članak 7.) i održivi razvoj (članak 8.). Općenitije, člankom 6. zahtijeva se da operacije koje primaju potporu iz ESI fondova budu u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom koje se odnosi na njegovu primjenu.

11. Kad je riječ o pitanju Povelje, Komisija je navela da je Povelja obvezujuća za države članice samo kada provode pravo EU-a. Slijedom toga i u skladu sa sudskom praksom Suda, valja pojedinačno ispitati je li u konkretnom slučaju svrha konkretne nacionalne mjere provedba prava Unije.

12. Kao odgovor na pitanja Europskog ombudsmana o Povelji i sporazumima o partnerstvu [11] , Komisija je izjavila da se člankom 15. Uredbe 1303/2013 utvrđuje popis elemenata koje je potrebno uključiti u sporazume o partnerstvu. Neki se elementi preklapaju s pravima i načelima sadržanima u Povelji, a Komisija provjerava jesu li ti elementi poštovani. Slično tome, Delegirana uredba Komisije [12] o europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru ESI fondova odnosi se na načela koja se preklapaju s pravima i načelima sadržanima u Povelji.

13. Kao odgovor na pitanja Ombudsmana o Povelji i operativnim programima [13] Komisija je uputila na članak 96. Uredbe 1303/2013: budući da taj članak ne sadržava poseban zahtjev da tijela država članica postupaju u skladu s Poveljom, Komisija odobrenje operativnih programa ne može uvjetovati takvim uvjetom. Međutim, to ne znači da države članice nisu obvezne provjeravati isplaćuju li se sredstva na način koji je u skladu s Poveljom pri provedbi prava EU-a, posebno u odnosu na sljedeće:

14. Kao prvo, Uredbom 1303/2013 utvrđuje se niz preduvjeta povezanih s nediskriminacijom,



spolom i invaliditetom koje je potrebno ispuniti [14]. Svaki program mora utvrditi primjenjive preduvjete i, ako jedan od njih nije ispunjen, mora opisati tko je odgovoran za osiguravanje da je ispunjen, kako i do kada. Propust da se do odgovarajućeg roka dovrše mjere za ispunjavanje primjenjivih preduvjeta predstavlja osnovu za obustavu međuplaćanja Komisije.

15. Drugo, tijekom pripreme, izrade i provedbe operativnog programa države članice moraju utvrditi posebne mjere za promicanje jednakih mogućnosti i sprečavanje diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije [15].

16. Treće, upravljačka tijela trebaju izraditi i primjenjivati nediskriminirajuće i transparentne postupke i kriterije odabira, uzimajući u obzir promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena i nediskriminaciju [16].

17. Naposljetu, propust države članice da osigura pravilnu primjenu Povelje prilikom provedbe prava Unije predstavlja nepravilnost ili čak ozbiljan nedostatak u učinkovitom funkcioniranju sustava upravljanja i kontrole operativnih programa. To bi moglo dovesti do obustave, ukidanja ili povrata plaćanja.

18. Kad je riječ o djelotvornim mehanizmima rješavanja pritužbi, Komisija je navela da je to pravna obveza (članak 74. stavak 3. Uredbe 1303/2013). Komisija će procijeniti postoje li učinkoviti mehanizmi pri preispitivanju pravilnog funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole na nacionalnoj razini (članak 75. Uredbe 1303/2013). Nadalje, Komisija može zatražiti od država članica da je obavijeste o rezultatima svojeg ispitivanja kako bi mogla provjeriti koliko su učinkovite mjere, na primjer procjenom nasumičnih uzoraka rezultata i vremena potrebnog za finalizaciju odgovora podnositeljima pritužbe. Neosiguravanje učinkovitih mehanizama za ispitivanje pritužbi, uključujući one koje se temelje na kršenju Povelje, predstavlja ozbiljan nedostatak koji Komisiji daje pravo da prekine rokove plaćanja, obustavi plaćanja u slučaju ozbiljnih nedostataka ili čak poništi ili povrati doprinos Unije programu.

19. Komisija je smatrala da će se odredbama Uredbe 1303/2013 o djelotvornim mehanizmima za rješavanje pritužbi osigurati odgovarajuće ispitivanje navodnih kršenja temeljnih prava. Komisija je najavila da će nastojati širiti dobre prakse u tom području.

20. Kad je riječ o postupanju Komisije s pritužbama, Komisija je izjavila da je cilj članka 74. stavka 3. Uredbe 1303/2013 osigurati uspostavu učinkovitih sustava za rješavanje pritužbi koje se odnose na ESI fondove u državama članicama kako bi se omogućilo rješavanje pritužbi na nacionalnoj razini. Međutim, to ne isključuje podnošenje prigovora Komisiji. Kada Komisija zaprimi takvu pritužbu, u pravilu će od države članice zatražiti da je rješi. Komisija će izravno rješavati samo one pritužbe koje se ne mogu prenijeti državama članicama u skladu s člankom 74. stavkom 3. Uredbe.

21. Države članice morat će na zahtjev u utvrđenom roku izvjestiti o dalnjem postupanju u vezi s pritužbom koju je proslijedila Komisija. Komisija će procijeniti je li država članica obradila pritužbu u skladu s aranžmanima uspostavljenima na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Taj



sustav za rješavanje pritužbi primjenjuje se na sve vrste pritužbi, bez obzira na to navode li se u njima kršenje Povelje pri provedbi prava Unije ili bilo kojeg drugog primjenjivog pravila.

22. U slučaju kontinuiranog propusta države članice da učinkovito riješi pritužbe ili dokaza da sustav ne funkcioniše ispravno, o tom pitanju trebalo bi raspravljati na godišnjem sastanku o preispitivanju između Komisije i države članice. Nadalje, ako neispunjavanje djelotvornog postupanja s pritužbama pruži dokaze koji ukazuju na znatan nedostatak u sustavu upravljanja i kontrole države članice ili ako se istragom pritužbe koju provodi Komisija otkrije da Komisija nije osigurala poštovanje relevantne odredbe Povelje, Komisija može prekinuti međuplaćanja i, u slučaju ozbiljnih nedostataka, suspendirati, poništiti ili osigurati povrat plaćanja [17] .

23. Naposljeku, kako bi se podigla razina osviještenosti među državama članicama o važnosti Povelje u kontekstu isplate sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, Komisija namjerava (i) službeno pisati državama članicama kako bi ih podsjetila na njihove obveze u pogledu poštovanja Povelje pri provedbi prava EU-a; (II) skrenuti im pozornost na mogućnost upotrebe tehničke pomoći iz ESI fondova za mehanizme potpore za rješavanje pritužbi; (III) širiti dobre prakse u učinkovitom rješavanju pritužbi; (IV) izdati smjernice u pogledu poštovanja Povelje kada države članice provode pravo EU-a u kontekstu isplate sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova; i v. nakon izdavanja ovih smjernica organizirati osposobljavanje u državama članicama o Povelji, njezinoj primjenjivosti i važnosti u kontekstu europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Povratne informacije nacionalnih pučkih pravobranitelja

24. Većina nacionalnih pučkih pravobranitelja koji su odgovorili na zahtjev Europskog ombudsmana za informacije o pritužbama obrađenima tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. objasnila je da se većina problema pojavljuje u fazi plaćanja krajnjim korisnicima. Međutim, jedan je ured izjavio da se problemi javljaju u svakoj fazi postupka potrošnje.

25. Što se tiče moguće povrede temeljnih prava, nacionalni pučki pravobranitelji izjavili su da su rješavali predmete koji se odnose na načelo jednakog postupanja, pravo na socijalnu sigurnost, socijalnu pomoć i zdravstvenu zaštitu te pravo na saslušanje. Kad je riječ o pravu na saslušanje, portugalski pučki pravobranitelj objasnio je da je pokušao podići razinu osviještenosti u nacionalnoj upravi o važnosti saslušanja korisnika u slučaju sporova u vezi s plaćanjem. Međutim, ured portugalskog pučkog pravobranitelja u velikoj je mjeri zadovoljan daljnjim postupanjem nacionalnih tijela u vezi s odlukama koje se odnose na ESI fondove.

Ciljano savjetovanje

26. Ombudsmanica je pitala zainteresirane strane o glavnim problemima u području temeljnih prava do kojih dolazi pri provedbi kohezijske politike EU-a, koji su uzroci i jesu li ikada prijavile takve probleme Komisiji. Nadalje je pitala koju ulogu Komisija može imati u podupiranju nacionalnih tijela u provedbi mehanizama pravne zaštite koji dobro funkciraju te jesu li mjere



navedene u odgovoru Komisije primjerene za rješavanje mogućih problema [18] .

27. Općenito, mnogi ispitanici istaknuli su dobru suradnju nevladinih organizacija s Komisijom tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. i činjenicu da su sudjelovale u izradi postojećeg zakonodavnog okvira.

28. Međutim, na temelju svojeg iskustva ispitanici su utvrdili niz problema u nacionalnoj provedbi ESI fondova:

(i) Nekoliko ispitanika uputilo je na upotrebu ESI fondova za održavanje ili proširenje institucionalizacije djece i osoba s invaliditetom, čime se krši članak 9. stavak 9. Uredbe 1303/2013. Ispitanici su ukazali na opetovane zlouporabe i loše postupanje do kojih dolazi u takvim ustanovama i koje općenito otkrivaju treće strane, a ne odgovorna tijela.

(II) Ispitanici su istaknuli da se određene kategorije stanovništva, kao što su LGBTI [19] osobe, osobe s invaliditetom ili romske zajednice, često zanemaruju pri sastavljanju sporazuma o partnerstvu ili operativnih programa.

(III) Jedan ispitanik uputio je na sve veće prepreke pristupu udrugama žena europskim strukturnim i investicijskim fondovima zbog nerazumnog ograničenja relevantnih pravila. Ispitanici su također tvrdili da mnogi programi kojima bi se trebala poticati integracija žena zapravo potiču njihovu isključenost zbog „lošog dizajna i još lošije provedbe“.

29. Uz jednu iznimku, ispitanici su potvrđili da je novi zakonodavni okvir – upućivanjem na određena prava i uključujući opće primjenjivo načelo nediskriminacije – korak naprijed u pogledu zaštite temeljnih prava. Nadalje su spomenuli nove preuvjetne i odredbe o sporazumima o partnerstvu i aranžmanima za rješavanje pritužbi. Praćenje usklađenosti s primjenjivim preuvjetima od samog početka smatra se korisnim jer može dovesti do učinkovitijeg odgovora na diskriminaciju ili kršenje temeljnih prava. Osim toga, Komisijina procjena programa u skladu s člankom 29. Uredbe 1303/2013 [20] također bi mogla doprinijeti sprečavanju ili rješavanju poteškoća koje bi mogle nastati tijekom provedbe programa.

30. Međutim, neki su ispitanici istaknuli da su te nove odredbe, koje su prilično široke, prenesene vrlo općenito u sporazume o partnerstvu. Uz ono što mnogi sudionici smatraju Komisijinim uskim tumačenjem njezinih obveza u kontekstu kohezijske politike, neki smatraju da Komisija zapravo izbjegava većinu svojih obveza na temelju prava Unije u tom području.

31. Neki su ispitanici tvrdili da su problemi posljedica nedostatka praktičnog stručnog znanja na nacionalnoj razini i razini EU-a te prekomjernih i birokratskih obveza izvješćivanja, a ne zbog nedostatka odgovarajućeg pravnog okvira. Činjenica da Komisija rijetko obavlja terenske posjete kako bi provjerila stvarnost dostavljenih informacija ne poboljšava situaciju. Ni činjenica da se znatna finansijska sredstva koriste za nematerijalna djelovanja, čije je rezultate teško izmjeriti i još teže procijeniti.

32. U vezi s time neki sudionici i sudionice istaknuli su nepostojanje transparentnog



mehanizma kojim bi predstavnici civilnog društva mogli obavijestiti Komisiju o mogućim nedostacima u planiranim ili provedenim projektima. Time bi se mogao smanjiti opseg za lokalne nevladine organizacije ili zajednice koje prijavljuju te slučajeve EU-u [21] , a time i smanjiti šanse da Komisija utvrdi probleme. Većina ispitanika u većoj ili manjoj mjeri utvrdila je nedostatak transparentnosti u primjeni, praćenju i kontroli europskih strukturnih i investicijskih fondova te neuspjeh Komisije da stavi na raspolaganje sveobuhvatne i dostupne informacije u javnoj domeni.

33. Kad je riječ o novim odredbama o rješavanju pritužbi, neki su ispitanici sumnjali u to bi li spremnost Komisije da širi dobru praksu i ponudi tehničku pomoć za rješavanje pritužbi bila dovoljna. Države članice nisu obvezne djelovati u skladu s bilo kakvim smjernicama koje su primile od Komisije, izjavile su. Komisija također ne preuzima nikakvu obvezu poduzimanja učinkovite funkcije praćenja u tom području. Postoji rizik da države članice uspostave isključivo formalne mehanizme bezuspješne za žrtve kršenja ljudskih prava, na isti način na koji su tijekom prethodnih razdoblja financiranja postojali neučinkoviti mehanizmi pravne zaštite.

34. Jedan ispitanik predložio je da bi novi okvir zapravo mogao omogućiti Komisiji „*da dodatno abdicira svoje uloge i odgovornosti*“ u području praćenja. Iako je Komisija u prošlosti barem razmatrala pokretanje postupka zbog povrede prava, sada će žrtve automatski uputiti na državu članicu, kojoj je povjerena isključiva odgovornost za istragu i rješavanje pritužbi povezanih s europskim strukturnim i investicijskim fondovima. Komisija također ima diskrecijsko pravo u pogledu toga hoće li zatražiti od države članice da izvijesti o dalnjem postupanju u vezi s pritužbom. Stoga žrtve neće imati jamstvo da će se njihov pojedinačni slučaj ispravno procijeniti i da će se, prema potrebi, dodijeliti pravni lijekovi.

35. Naposljetku, neki ispitanici spomenuli su da ne postoje jasne smjernice o tome kada će Komisija iskoristiti svoje pravo na provedbu revizija na licu mjesta, kao što je to ovlaštena učiniti u skladu s člankom 75. stavkom 2. Uredbe 1303/2013. Također nema naznaka o tome koja je metodologija Komisije za reviziju i hoće li se uzeti u obzir poštovanje ljudskih prava. Slično tome, još nije jasno kada će i na koji način Komisija iskoristiti svoje ovlasti kako bi, na primjer, od države članice zatražila da poduzme potrebne mjere kako bi osigurala funkcioniranje njezinih sustava upravljanja i kontrole (uključujući mehanizme za rješavanje pritužbi) ili suspendirala, poništila ili osigurala povrat plaćanja.

Procjena Europskog ombudsmana

36. Niz mišljenja podnesenih u kontekstu ove istrage na vlastitu inicijativu podupire početno stajalište Ombudsmana da je višeslojna provedba kohezijske politike EU-a problematično pitanje u kojem su situacije rijetko crno-bijele. Jedan primjer koji je dao ispitanik posebno je jasan u tom pogledu: država članica koristila je ESI fondove za obnovu velike institucije u kojoj se nalaze osobe s invaliditetom. Budući da su europski strukturni i investicijski fondovi namijenjeni financiranju zatvaranja takvih institucija i prelaska na život u zajednici, država članica očito je kriva i, tvrdi se, Komisija je trebala poduzeti mjere. Ipak, institucija o kojoj je riječ bila je u jednoj državi, a za izgradnju novih centara u zajednici trebalo bi dugo vremena. Je li u



međuvremenu bilo primjерено koristiti se europskim strukturnim i investicijskim fondovima za poboljšanje životnih uvjeta stanovnika? Bi li bilo humanije dopustiti stanovnicima da trpe sumorno „danas” dok čekaju izglede za bolju „sutra”?

37. Svrha je ove istrage osigurati da Komisija učini sve što je u njezinoj moći kako bi osigurala da se sredstvima EU-a ne financiraju djelovanja kojima se krše temeljna prava. Činjenica da Komisija nije izravno odgovorna za upravljanje europskim strukturnim i investicijskim fondovima nikada se ne bi trebala koristiti kao razlog za nedjelovanje ako su temeljna prava prekršena ili bi mogla biti povrijeđena. Primjenom temeljnih prava sadržanih u Povelji kao minimalnog standarda zaštite Komisija može državama članicama signalizirati da će pri procjeni svojih aktivnosti u okviru kohezijske politike ozbiljno shvatiti temeljna prava. To je nužan prvi korak u uvjeravanju država članica da ozbiljno shvate svoje obveze iz Povelje prilikom provedbe prava EU-a. Osim toga, Komisija mora nastojati odvratiti države članice, a i samu sebe, od zanemarivanja kršenja temeljnih prava na temelju toga što predmetna aktivnost države članice nije poduzeta tijekom „*provedbe prava EU-a*”.

38. U pogledu mjera država članica koje uključuju provedbu prava EU-a, Sud je nedavno izjavio [22] da nacionalni odbor za praćenje koji nadzire operativne programe provodi pravo EU-a kada sastavlja vodič za pomoć podnositeljima zahtjeva za bespovratna sredstva. Pri donošenju tog zaključka Sud je uzeo u obzir da je i. osnivanje Odbora bilo propisano pravom EU-a, iako je djelovalo unutar institucionalnog, pravnog i finansijskog okvira države članice; (II) sve mjere namijenjene podupiranju operativnog programa, uključujući dokument koji je usvojio Odbor, morale su biti u skladu s relevantnim propisima EU-a.

39. Na temelju tih jasnih naznaka Suda, koje se razlikuju od općih kriterija koje je prethodno predvidio kako bi se razlikovale dvije kategorije djelovanja, ombudsmanica smatra da **većina, ako ne i sve, djelovanja država članica do kojih dolazi u kontekstu programa koji se financiraju u okviru kohezijske politike EU-a uključuju provedbu prava Unije**. Razlog tomu je činjenica da je velika većina glavnih obveza država članica detaljno definirana u Uredbi 1303/2013 (i drugim relevantnim uredbama) te podliježu pravilima i načelima utvrđenima u njoj, od kojih ne mogu valjano odstupiti.

40. Na primjer, sporazumi o partnerstvu definirani su u članku 2. točki 20. Uredbe 1303/2013; postupak njihova sastavljanja detaljno je opisan u članku 14.; njihov sadržaj utvrđen je u članku 15.; kriteriji za odabir partnera i njihovo sudjelovanje u programu jasno su definirani u članku 5.; kodeks ponašanja za uspostavu takvih partnerstava donosi Komisija delegiranim aktom; sporazumi o partnerstvu podliježu odobrenju Komisije. Stoga je teško razumjeti kako se može smatrati da država članica čini bilo što drugo osim provedbe prava EU-a pri izradi nacrtu sporazuma o partnerstvu ili kada donosi operativni program „*u skladu s [Uredbom 1303/2013] i pravilima za pojedine fondove*” [23], osiguravajući da on sadržava elemente koji se zahtijevaju u cijeloj toj Uredbi, posebno u članku 96. Kao posljednji primjer, procjena i odabir primjenjivih preduvjeta od strane država članica podliježe detaljnim smjernicama iz članka 19. Uredbe 1303/2013. U skladu s toliko jasnih i detaljnih zahtjeva propisanih pravom Unije, izbor primjenjivih preduvjeta države članice, koji osim toga podliježe Komisijinoj procjeni dosljednosti i primjerenosti, najvjerojatnije će zahtijevati „*određeni stupanj povezanosti* [s pravom Unije]



iznad i izvan područja koja su usko povezana ili jedno od tih pitanja koje neizravno utječe na drugo ” [24] .

41. U takvim slučajevima Povelju bi trebalo smatrati standardom s kojim bi mjere država članica trebale biti uskladene, bez obzira na to jesu li predmetna temeljna prava izričito navedena u Uredbi 1303/2013 – rodna ravnopravnost, invaliditet – ili ne – socijalna prava, pravo na saslušanje, prava starijih osoba itd.

42. U rijetkim situacijama u kojima djelovanja država članica u vezi s kohezijskim financiranjem ne predstavljaju provedbu prava EU-a, Komisija bi i dalje trebala moći iskoristiti svoj utjecaj kako bi promicala poštovanje Povelje. **Komisija je obvezna poštovati Povelju u cijelosti, u svim svojim aktivnostima, uključujući raspodjelu i praćenje ESI fondova.** Komisija bi trebala tumačiti svoja prava u okviru kohezijske politike s obzirom na svoje obveze iz Povelje, čija bi načela trebalo tumačiti kao nadopunu odredbama Uredbe 1303/2013. Stoga bi Komisija trebala osigurati da se u svim djelovanjima država članica, koja se financiraju u okviru kohezijske politike EU-a, poštuju načela temeljnih prava, bez obzira na to jesu li to mjere poduzete u provedbi prava EU-a ili ne.

43. U tom kontekstu treba iznijeti dvije primjedbe.

44. S jedne strane, ombudsmanica se ne slaže s tvrdnjom Komisije da odobrenje sporazuma o partnerstvu ne može uvjetovati uključivanjem klauzule o poštovanju ljudskih prava. Suprotno onomu što tvrdi Komisija, u članku 15. Uredbe 1303/2013 ne navode se iscrpno elementi koji se moraju nalaziti u takvom sporazumu. Njome se samo utvrđuju minimalni zahtjevi, *uključujući* neiscrpan popis obveznih elemenata. Ništa ne sprečava Komisiju da među te zahtjeve općenito doda poštovanje Povelje.

45. S druge strane, Komisija bi trebala što šire tumačiti odredbe Uredbe koje se posebno odnose na temeljna prava priznata Poveljom. Ne bi trebalo dopustiti kršenje tih odredbi, bez obzira na njihov oblik ili razinu na kojoj se one događaju.

46. Ukratko, sve se svodi na činjenicu da Komisija ne **bi smjela dopustiti da novcem EU-a financira djelovanja koja nisu u skladu s najvišim vrijednostima Unije, odnosno pravima, slobodama i načelima priznatima Poveljom**. Komisija redovito podvrgava suradnju s trećim zemljama, koje nisu obvezane Poveljom, klauzuli o poštovanju ljudskih prava. Standard koji se zahtijeva od država članica nužno mora biti znatno viši.

47. U istrazi na vlastitu inicijativu Ombudsmana sudjelovalo je nekoliko kategorija dionika – Komisija, nacionalni pučki pravobranitelji, nevladine organizacije i Platforma za civilno društvo Agencije za temeljna prava. Ombudsmanica smatra da njezino savjetovanje s tim dionicima pruža solidan pregled relevantnih pitanja. Na temelju toga ombudsmanica zaključuje istragu na vlastitu inicijativu i zahvaljuje svim uključenim stranama na njihovim iskrenim, konstruktivnim vrijednim povratnim informacijama. Ombudsman na temelju tih povratnih informacija Komisiji predlaže sljedeće smjernice za poboljšanje.



Smjernice Europskog ombudsmana za poboljšanje

48. Komisija bi trebala:

(i) Proaktivno definirati, primjenjujući kriterije koje je utvrdio Sud, kojim se djelovanjem država članica u kontekstu kohezijske politike Unije podrazumijeva provedba prava Unije [25] i na te mjere primjenjivati najstroži standard nadzora u pogledu poštovanja Povelje.

Pri utvrđivanju mjera kojima se provodi pravo EU-a Komisija bi trebala imati na umu potrebu koju je utvrdio Sud *kako bi se izbjegla situacija u kojoj razina zaštite temeljnih prava varira ovisno o uključenom nacionalnom pravu (...)* [26].

(II) Koristi se svim raspoloživim sredstvima kako bi podigla svijest o tome da se Povelja primjenjuje na sve države članice koje su poduzete u provedbi prava EU-a.

Smjernice koje je Komisija predložila za države članice izvrsna su polazišna točka. Smjernice bi trebale sadržavati jasno upućivanje na zahtjev da se u potpunosti poštuju odredbe Povelje u pripremi, evaluaciji i provedbi programa koji se sufinanciraju iz ESI fondova. Komisija bi u smjernice mogla uključiti primjere mjera koje se poduzimaju u provedbi prava EU-a, kako je prethodno navedeno.

Nadalje, Komisija bi putem svojih kanala političke i administrativne suradnje s državama članicama trebala aktivno poticati, kao dobru praksu, primjenu standarda Povelje u djelovanju svih država članica u kontekstu kohezijske politike EU-a.

(III) Usmjeriti svoje smjernice, potporu i provedbu na preventivne mjere kako bi se osiguralo da države članice od samog početka poštuju Povelju.

Čak i kada su lijekovi učinkoviti, po svojoj prirodi oni dolaze kada je šteta već učinjena. Ako su pravni lijekovi neučinkoviti i Komisija odluči državama članicama nametnuti ekonomske sankcije, time se ne samo da se ne osigurava pravna zaštita žrtvama kršenja temeljnih prava, već se može čak i pogoršati njihova situacija. Iako je novi naglasak na mehanizmima praćenja i rješavanja pritužbi više nego dobrodošao, trebalo bi staviti veći naglasak na izbjegavanje štete.

Na primjer, u skladu s člankom 19. stavkom 4. Uredbe 1303/2013, Komisija je uključena u odabir primjenjivih preduvjeta koji se odnose na posebne ciljeve prioriteta nacionalnog programa. Komisija bi trebala sustavno iskoristiti to pravo kako bi promicala uključivanje preduvjeta povezanih s temeljnim pravima kad god su primjenjivi. Kao što su neki ispitanci naveli, mogu postojati slučajevi u kojima na nacionalnoj razini nedostaje svijest o takvim pitanjima te bi stoga Komisija trebala podupirati države članice u odabiru pravih preduvjeta.

Komisija također treba imati na umu da članak 7. Uredbe 1303/2013 obvezuje ne samo države članice, već i Komisiju da „*spriječe svaku diskriminaciju...*” pri pripremi i provedbi programa.



Nekoliko sudionika istaknulo je važnost mehanizama praćenja, ospozobljavanja, tehničke pomoći i jačanja administrativnih kapaciteta država članica kako bi se spriječilo kršenje temeljnih prava. Ombudsmanica smatra da bi Komisija trebala usmjeriti svoje napore u području ospozobljavanja, tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta na države članice koje, na temelju procjene Komisije, imaju manje pozitivne rezultate u pogledu poštovanja temeljnih prava u provedbi kohezijske politike EU-a [27] .

Pozitivan pomak koji treba pohvaliti jest činjenica da je u svojim Smjernicama za države članice o postupku imenovanja [28] , koje sadrže kontrolne popise za imenovanje tijela za ovjeravanje i upravljačkih tijela te posredničkih tijela, Komisija uključila posebne točke u vezi s postojanjem odgovarajućih postupaka u fazi odabira kako bi se osigurala usklađenost s određenim politikama EU-a (nediskriminacija, promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena, dostupnost za osobe s invaliditetom) [29] . Kontrolni popis zahtjeva i opis, ako je primjenjivo, mehanizama države članice za razmatranje pritužbi u pogledu certifikacijskog [30] i upravljačkog tijela [31] .

(IV) U svoju procjenu uspješnosti programa i djelovanja koji se financiraju iz ESI fondova uključi razmatranje načina na koji su doprinijeli promicanju poštovanja temeljnih prava sadržanih u Povelji.

Neki sudionici i sudionice predložili su da bi, uz osiguravanje poštovanja temeljnih prava tijekom provedbe europskih strukturnih i investicijskih fondova, bilo korisno da Komisija procijeni u kojoj je mjeri upotreba europskih strukturnih i investicijskih fondova povećala svijest o temeljnim pravima i poštovanju tih prava posebno navedenih u Uredbi 1303/2013 te o drugim pravima iz Povelje. Komisija bi mogla promicati donošenje odgovarajućih pokazatelja jednakosti i temeljnih prava te nacrta kontrolnih popisa kako bi se ocijenila upotreba sredstava za promicanje temeljnih prava i nediskriminacije u širem smislu.

(V) Strogo i bez iznimke primjenjivati obvezu provjere jesu li sustavi upravljanja i kontrole, uključujući mehanizme za rješavanje pritužbi, primjereni i učinkoviti, jesu li takvi sustavi sve dok se programi provode i jesu li nedostaci propisno ispravljeni. To uključuje sustavno zahtijevanje od država članica da obavijeste Komisiju o rezultatima svih pritužbi koje se odnose na europske strukturne i investicijske fondove, bez obzira na to jesu li prvotno podnesene Komisiji ili ne.

Prema riječima jednog ispitanika, kao tijela odgovornog za provedbu prava EU-a, Komisija ima ulogu u podupiranju, ali i prisiljavanju država članica da uspostave učinkovite sustave za pritužbe i pravnu zaštitu koji dobro funkcioniraju. To je tim važnije s obzirom na to da, u nedostatku učinkovitog mehanizma pravne zaštite na nacionalnoj razini, Komisija nema nikakvu nadležnost koja bi joj omogućila da žrtvama povreda temeljnih prava pruži individualnu pravnu zaštitu te je malo vjerojatno da će dobiti u budućnosti. Drugim riječima, Komisijina stroga i neumorna provedba njezinih nadzornih ovlasti jedino je jamstvo za takve žrtve [32] .

Člankom 75. stavkom 1. Uredbe 1303/2013 od Komisije se zahtijeva da se „uvjere” da su sustavi za pritužbe i pravnu zaštitu u skladu s Uredbom i pravilima za pojedine fondove. U smjernicama koje Komisija namjerava pružiti državama članicama trebalo bi definirati što



Komisija razumije učinkovitim mehanizmom pravne zaštite i, jednako važno, koji se mehanizmi smatraju neučinkovitima ili isključivo formalnima. Smjernice bi trebale sadržavati jasne naznake o tome kada će se pokrenuti postupci praćenja, koji će se kriteriji primjenjivati i koje će se mjere slijedom toga donijeti, čime bi se osigurala transparentnost i pravna sigurnost.

Slično tome, člankom 75. stavcima 2. i 3. Komisija se ovlašćuje za provedbu provjera na terenu i zahtijevanje od države članice da poduzme potrebne mjere. Ombudsmanica dijeli mišljenje nekih ispitanika da posjeti na licu mjesta moraju biti češći i temeljitiji jer su u mnogim slučajevima jedini stvarni način za provjeru stanja na terenu. Osoblje Komisije koje radi u njezinim predstavninstvima u državama članicama moglo bi doprinijeti toj zadaći.

Nadalje, primanje sustavnih informacija od država članica o rezultatima pritužbi povezanih s ESI fondovima omogućit će Komisiji da u svakom trenutku i u svim državama članicama dobije potpunu sliku o situaciji u vezi s rješavanjem pritužbi i učinkovitosti relevantnih aranžmana te da pravodobno otkrije nepravilnosti.

(vi) Strogo i dosljedno primjenjivati svoje ovlasti sankcioniranja kada primjenjivi ex ante uvjeti (uvjeti) nisu ispunjeni u rokovima.

U članku 19. stavku 2. Uredbe 1303/2013 navodi se da primjenjivi **preduvjeti** moraju biti ispunjeni do 31. siječnja 2016., čime se utvrđuje jasan i bezuvjetan zahtjev za postizanje određenog rezultata. Člankom 19. stavkom 5. Komisija se pak ovlašćuje da suspendira međuplaćanja ako **do tog roka nisu poduzete mjere za ispunjavanje preduvjeta**. Komisija bi trebala vrlo strogo tumačiti sve iznimke na koje se države članice pozivaju da ne postignu cilj. Time će se izbjegći situacija u kojoj se države članice kao obranu pozivaju na čisto formalna djelovanja, koja jedva pridonose ispunjenju preduvjeta.

(VII) Razmotriti zadržavanje, uz novi sustav rješavanja pritužbi, prakse pokretanja postupka zbog povrede protiv države članice ako se njezinim djelovanjem u okviru kohezijske politike krši pravo EU-a, uključujući Povelju.

Strah od ukidanja ili povrata financiranja putem finansijskih ispravaka i obustave međuplaćanja vjerojatno će biti učinkovit odvraćajući učinak kad je riječ o jasnim kršenjima posebnih odredbi Uredbe 1303/2013 i sporazuma o partnerstvu. Međutim, postupcima zbog povrede Komisiji se dodjeljuje širi prostor za pregovore i ovlast uvjерavanja u rješavanje raširenih povreda temeljnih prava koje mogu nadilaziti provedbu kohezijske politike kao takve [33]. Nadalje, proglašenje povrede od strane Suda snažan je argument za građane da zatraže naknadu štete koju su eventualno pretrpjeli pred nacionalnim sudovima.

Komisija bi stoga mogla iskoristiti svoju diskrecijsku ovlast pri odabiru jednog postupka umjesto drugog s ciljem bolje zaštite temeljnih prava građana.

(VIII) Stvoriti jasan i transparentan okvir u kojem civilno društvo može doprinijeti nadzornoj ulozi Komisije, uz postojeće radne i stručne skupine i odbore.



Kako bi se civilno društvo potaknulo na praćenje provedbe ESI fondova, Komisija bi trebala pokrenuti internetsku platformu na kojoj bi civilno društvo, posebno male organizacije koje ne dolaze lako u kontakt s Komisijom, moglo prijaviti zlouporabe fondova i kršenja Povelje te podnijeti pritužbe i izvješća u sjeni [34] o mehanizmima za rješavanje pritužbi i usklađenosti država članica s Europskim kodeksom ponašanja za partnerstvo. Komisija bi također mogla razmotriti osnivanje mješovitih radnih skupina za određene teme koje čine predstavnici Komisije, države članice i civilno društvo [35] ; te sustavno obavještavati osobe i organizacije koje su upozorile na konačne nalaze i daljnje postupanje Komisije.

Osim toga, kao što su neki ispitanici predložili, Komisija bi trebala objaviti dokumente u kojima se navode pojedinosti o njezinoj ulozi praćenja nacionalnih mehanizama i objaviti sveobuhvatne i detaljne informacije o svim mjerama praćenja koje su dosad poduzete u pogledu europskih strukturnih i investicijskih fondova i temeljnih prava.

Emily O'Reilly

Strasbourg, 11.5.2015.

[1] Člankom 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predviđa se sljedeće: „*1. Kako bi promicala svoj cjelokupni skladan razvoj, Unija razvija i provodi svoje aktivnosti koje vode jačanju njezine gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije. 2. Unija posebno nastoji smanjiti razlike između razina razvijenosti različitih regija i zaostalosti regija u najnepovoljnijem položaju. 3. [...] posebna pozornost posvećuje se ruralnim područjima, područjima pogodjenima industrijskom tranzicijom i regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama .*

[2] Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo (SL 2013., L 347, str. 320.)

[3] U nedostatku konkretnih razloga na temelju kojih bi Komisija mogla intervenirati, nijedan od tih prigovora nije doveo do materijalnog ishoda.

[4] Dostupno na:

<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/54419/html.bookmark>
[Poveznica]

[5] Mreža uključuje nacionalne i regionalne pučke pravobranitelje i slična tijela država članica EU-a, države kandidatkinje za članstvo u EU-u i druge zemlje Europskog gospodarskog prostora, kao i Europskog ombudsmana i Odbor za predstavke Europskog parlamenta.



[6] Dostupno na:

<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/58451/html.bookmark>
[Poveznica]

[7] Odgovore su dali uredi belgijskog saveznog pučkog pravobranitelja, bugarski, finski i portugalski pučki pravobranitelji.

[8] Pitanja za savjetovanje dostupna su na:

<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/59264/html.bookmark>
[Poveznica]

[9] FRP je proslijedio odgovore koje su poslali sektor žena u Sjevernoj Irskoj, ILGA Europe, Europski centar za prava Roma, Socijalna platforma, Europski forum osoba s invaliditetom, mađarski LGBT savez i anonimni doprinos.

[10] Definicija 33. u članku 2. Uredbe 1303/2013 definira primjenjivi ex ante uvjet kao „*konkretni i precizno unaprijed definiran kritični čimbenik koji je preduvjet za djelotvorno i učinkovito postizanje posebnog cilja za prioritet ulaganja ili prioritet Unije te ima izravnu i stvarnu vezu s tim te izravan učinak na njega.*“

[11] Sporazum o partnerstvu obvezan je dokument „*koji priprema država članica uz sudjelovanje partnera [...] u kojem se utvrđuju strategija, prioriteti i aranžmani te države članice za djelotvorno i učinkovito korištenje ESI fondova [...] i koji odobrava Komisija nakon procjene i dijaloga s dotičnom državom članicom*“.

[12] Delegirana uredba Komisije (EU) br. 240/2014 od 7. siječnja 2014. o europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova. SL 2014., L 74, str. 1.

[13] Operativni programi detaljni su planovi u kojima države članice utvrđuju kako će se novac iz ESI fondova potrošiti tijekom programskog razdoblja.

[14] Dio II. Priloga XI. Uredbi 1303/2013.

[15] Članak 96. stavak 7. točka (b).

[16] Članak 125. stavak 3. točka ii.

[17] Članci 83., 142. i 144. Uredbe 1303/2013.

[18] Istraga na vlastitu inicijativu ne odnosi se na postupanje nacionalnih uprava. Stoga će se argumenti ispitanika o navodnim nepravilnostima u postupanju na nacionalnoj razini navesti samo u mjeri potrebnoj za ocjenu ponašanja Komisije. Nadalje, opseg ove istrage na vlastitu inicijativu jest utvrditi načine na koje Komisija može osigurati usklađenost s Poveljom za



razdoblje 2014. – 2020. Argumenti koji se odnose na prošlost razmatrat će se samo u mjeri u kojoj su relevantni i za budućnost.

[19] „LGBTI” znači lezbijka, gay, biseksualna, transrodna i interseksualna.

[20] „Komisija ocjenjuje usklađenost programa s ovom Uredbom i pravilima za pojedine fondove, njihov stvarni doprinos odabranim tematskim ciljevima i prioritetima Unije specifičnima za svaki ESI fond, kao i usklađenost sa sporazumom o partnerstvu...”

[21] Dvije nevladine organizacije spomenule su slučaj planiranog odvojenog susjedstva za Rome, koje je javno oglašeno kao korisnik ESI fondova. Iako je Komisija bila prijemčiva i reagirala na informacije primljene od nevladinih organizacija i izjavila da je planirana nagodba u suprotnosti s načelima fondova, nije zauzela „odlučan i transparentan” javni stav i neizvjesnost o tome hoće li se nagodba izgraditi i/ili financirati iz ESI fondova. Nadalje, dvije nevladine organizacije smatraju da nije dovoljno jasno kome i kojim bi sredstvima trebale prijaviti takve slučajeve. Povratne informacije o ishodu bilo koje istrage Komisije nisu uvijek u pripremi.

[22] Presuda Suda od 17. rujna 2014., predmet C-562/12, *Liivimaa Lihaveis protiv Eesti-Läti*, točke 64. i 65.

[23] Članak 4. stavak 4. Uredbe 1303/2013.

[24] Predmet C-562/12, *Liivimaa Lihaveis protiv Eesti-Läti*, točka 62.

[25] Imajući na umu da će velika većina mjera država članica poduzetih u kontekstu kohezijske politike EU-a biti mjere poduzete u provedbi prava EU-a.

[26] Presuda Suda od 10. srpnja 2014., predmet C-198/13 *Hernández i drugi protiv Španjolske*, točka 47.

[27] Članak 58. Uredbe 1303/2013 ovlašćuje Komisiju da preuzme inicijativu za pružanje tehničke pomoći.

[28]

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_ms_designation_en.pdf [Poveznica]. Smjernice su donesene nakon što je Komisija odgovorila na pitanja Ombudsmana.

[29] Točke 2.2.3.6., 3.4. i 3.12.

[30] Točka 3.2.2.4.

[31] Točka 2.2.3.16.

[32] Neki ispitanici predložili su da bi Komisija trebala uspostaviti mehanizam na razini EU-a za



pružanje pravne zaštite u pojedinačnim slučajevima.

[33] Neki ispitanici pozdravili su odluku Komisije da pokrene postupak zbog povrede protiv Češke Republike zbog diskriminacije romskog stanovništva u području obrazovanja, što bi, prema njihovu mišljenju, bilo teže riješiti samo u kontekstu kohezijske politike.

[34] Izvješća u sjeni su izvješća nevladinih organizacija koja dopunjaju ili predstavljaju alternativne informacije uz periodična službena izvješća koja država članica mora dostaviti.

[35] Nekoliko ispitanika istaknulo je nejasne načine na koje organizacije, posebno male s ograničenim resursima, mogu pristupiti Komisiji i komunicirati s njom kada postanu svjesni problema na nacionalnoj razini. Prijavljen je slučaj djelomično plodonosne suradnje u pogledu planirane izgradnje odvojenog susjedstva za Rome u Napulju koje su vlasti namjeravale financirati iz ESI fondova. Rano upozorenje civilnog društva omogućilo je Komisiji da od samog početka izjavi da planirano djelovanje nije u skladu s primjenjivim pravilima. Međutim, Komisija još nije javno poduzela nikakve mjere.